

EKONOMIE

GRAAD 11

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 12 Mei 2021

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

PROVERTO EMS OLIMPIADE 2021 – GRAAD 11

EKONOMIE

RONDE 1

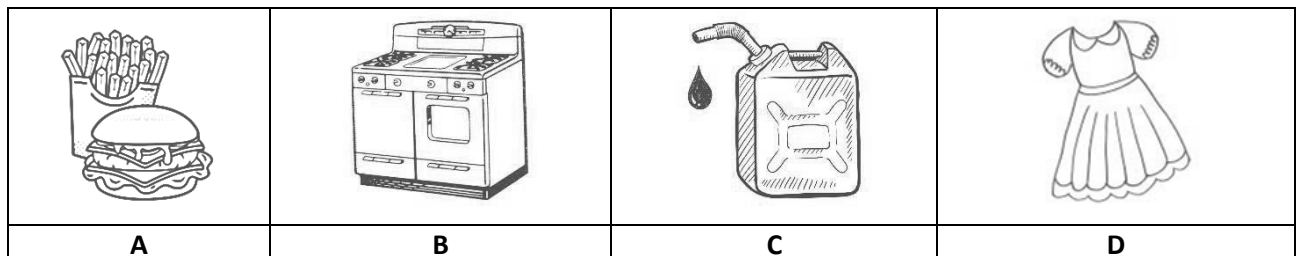
PRODUKSIEFAKTORE

- Die produksiefaktore wat inherent deel van die mens is, is:
  - kapitaal en ondernemerskap.
  - grond, arbeid en kapitaal.
  - arbeid en ondernemerskap.
  - grond, kapitaal en ondernemerskap.
- Mielies wat geplant word vir verbruik, kan die beste beskryf word as 'n _____ hulpbron.
  - hernubare
  - nie-volhoubare
  - nie-hernubare
  - verbruikte
- Die geld wat betaal word aan 'n haarkapper vir die sny van jou hare word beskou as deel van _____.
  - wins
  - lone
  - huur
  - rente
- Watter een van die volgende is nie waar met betrekking tot natuurlike hulpbronne as produksiefaktor nie?
  - Grond en natuurlike hulpbronne is 'n vrye geskenk van die natuur.
  - Die vraag na grond is vas in terme van kwantiteit.
  - Grond is nie fisies mobiel nie.
  - Natuurlike hulpbronne kan vir alternatiewe gebruike aangewend word.
- Watter een van die volgende sal 'n toename in die vraag na arbeid van fabriekswerkers tot gevolg hê?
  - Vakbondaksies lei tot 'n verhoging in die uurloon van fabriekswerkers.
  - Die vraag na die vervaardigde produk neem af.
  - Die insetkoste van kapitaalmasjinerie wat in die produksieproses gebruik word, styg.
  - Die mark word deur een werkgewer oorheers.

6. Watter een van die volgende is nie 'n rede waarom vroulike arbeiders se deelname aan die ekonomie bepleit moet word nie?
- A Sosiale norme en gebruike skep geslagstereotipes wat diep gewortel is in die samelewings as geheel.
  - B 'n Toename in die vraag na sekere goedere en dienste wat meer produktief deur vroue geproduseer word.
  - C Geslagsgebaseerde arbeidsverdeling beskou vroue as hoofsaaklik verantwoordelik vir huishoudelike en versorgingswerk, in teenstelling met ander soorte arbeid.
  - D Wettige beperkings en ongelyke magstrukture belemmer vroue se ekonomiese geleenthede.
7. Watter een van die volgende verwys nie na kapitaalvorming nie?
- A Bou 'n nuwe fabriek.
  - B Aanbouing aan 'n bestaande fabriek.
  - C Die aankoop van 'n tweedehandse afleweringvoertuig.
  - D Die aankoop van nuwe kantoortoerusting soos rekenaars en drukkers.
8. Watter EEN van die volgende faktore is NIE WAAR ten opsigte van werkers in die ekonomie nie?
- A Manlike werkers word wetlik daarvan beperk om dieselfde keuse van werk as vrouens te hê.
  - B Vroulike werkers is meer geneig om werkloos te wees as mans.
  - C Vroulike werkers word minder betaal as mans.
  - D Vroulike werkers word onderverteenwoordig in bestuursposisies.

DIE VERBUIK VAN EKONOMIESE GOEDERE EN DIENSTE

9. Watter een van die volgende is 'n voorbeeld van duursame verbruikersgoed?

10. Die volgende beïnvloed kapitaalvorming:
- (i) Vermindering in die waarde van kapitaalgoedere weens slytasie en veroudering.
  - (ii) Besteding aan grondverbeterings.
  - (iii) Die konstruksie van paaie en spoorweë.
  - (iv) Bou van nuwe kommersiële en industriële geboue.

Watter kombinasie is korrek?

- A (i), (ii) en (iii)
- B (ii), (iii) en (iv)
- C (iii) en (iv)
- D (i) en (ii)

11. Huishoudings se finale verbruiksbesteding teen reële pryse dui op die besteding deur huishoudings aan finale goedere en dienste teen:
- A huidige volumes vermenigvuldig met huidige pryse.
  - B konstante volumes vermenigvuldig met basispryse.
  - C huidige volumes vermenigvuldig met basispryse.
  - D konstante volumes vermenigvuldig met huidige pryse.
12. Om die Bruto Nasionale Produk te herlei na die Netto Nasionale Produk moet jy:
- A waardevermindering aftrek.
  - B indirekte belasting bytel.
  - C subsidies aftrek.
  - D inflasie bytel.
13. Die BBP per capita van Land X het met R200 toegeneem. Die lewensgehalte van die inwoners van Land X het egter nie verbeter nie. Die moontlike rede vir hierdie verskynsel is dat:
- A welvaart van die gemeenskap gemeet word en nie die inkomste van die individuele inwoners nie.
  - B dit die gemiddelde BBP meet oor twaalf opeenvolgende maande.
  - C dit nie die kwaliteit van die produkte wat in Land X geproduseer word, meet nie.
  - D die welvaart berekening slegs elke paar jaar gemeet word en dus nie vergelykbaar is nie.
14. Watter van die volgende word ingesluit by huishoudings se finale verbruiksuitgawes?
- (i) Alle goedere en dienste wat vir finale verbruik deur huishoudings gekoop word.
  - (ii) Alle goedere wat geproduseer word vir eie verbruik deur huishoudings.
  - (iii) Huishoudelike dienste vervaardig vir eie verbruik deur betaalde personeel soos bediendes, kokke, tuiniers, chauffeurs in diens te neem.
  - (iv) Alle goedere en dienste wat huishoudings ontvang as betaling in natura van produsente.
  - (v) Betaling aan regeringseenhede om verskillende soorte lisensies, permitte, sertifikate en paspoorte te bekom.
- A (i), (iii) en (iv)
  - B (i), (ii), (iii) en (v)
  - C (iii), (iv) en (v)
  - D (i), (ii), (iii), (iv) en (v)
15. Die uitgawes deur die regering aan straatbeligting sal geklassifiseer word as:
- A algemene openbare dienste.
  - B beskermingsdienste.
  - C maatskaplike dienste.
  - D ekonomiese dienste.
16. Om die Bruto Binnelandse Produk vanaf die Bruto Binnelandse Besteding te bereken, moet jy die volgende doen:
- A trek die uitvoer van goedere en dienste af, en voeg die invoer van goedere en dienste by.
  - B voeg die uitvoer van goedere en dienste by, en trek die invoer van goedere en dienste af.
  - C voeg die uitvoer van goedere en dienste by, en voeg die invoer van goedere en dienste by.
  - D trek die uitvoer van goedere en dienste af, en trek die invoer van goedere en dienste af.

17. Die nasionale inkomesyfers teen nominale pryse is 'n aanduiding van:
- A die bedrag wat die verbruiker teen die basisjaarpryse van die produsent sal ontvang.
  - B die koste van produksiefaktore bereken om dit vir inflasie aan te pas.
  - C die totale inkomste wat 'n land toeval a.g.v. ekonomiese aktiwiteite teen huidige pryse binne 'n jaar.
  - D die koste van die verkoop van goedere en dienste op die mark, insluitend belasting op toegevoegde waarde.
18. Watter een van die volgende is korrek?
- A As $BBP < BBB$, dan $X > M$.
  - B As $BBP > BBB$, dan is $X > M$.
  - C As $BBB = BBP$, dan is $M < X$.
  - D As $BBB > BBP$, dan is $M = X$.

19. Die onderstaande opsomming toon die relatiewe bydrae (in konstante pryse) van vier provinsies tot Suid-Afrika se BBP teen einde 2018, gerangskik van die grootste bydrae tot die kleinste bydrae.

• Gauteng	34,94%
• KwaZulu-Natal	16,04%
• Wes-Kaap	13,86%
• Oos-Kaap	7,51%

Bron: <https://www.southafricanmi.com/contribution-of-provinces-to-south-africa-gdp-9mar2020.html>

Wat is die bes moontlike rede waarom KwaZulu-Natal meer tot die Suid-Afrikaanse BBP bydra as die Wes-Kaap?

- A KwaZulu-Natal fokus minder op toerisme en meer op die nywerheidssektor as die Wes-Kaap.
- B KwaZulu-Natal fokus op 'n meer diverse landbousektor as die Wes-Kaap.
- C KwaZulu-Natal is kleiner as die Wes-Kaap en dus digbevolk.
- D KwaZulu-Natal het 'n meer beduidende hawe-infrastruktuur as die Wes-Kaap.

EKONOMIESE STELSLS

20. As die owerheid reëls en regulasies gebruik ten einde die markkragte van vraag en aanbod te manipuleer, kan die ekonomiese stelsel van die land die beste beskryf word as 'n:
- A vryemark ekonomie.
  - B tradisionele ekonomie.
  - C gemengde ekonomie.
  - D sosialistiese ekonomie.
21. Watter een van die volgende is ONWAAR met betrekking tot die vryemarkeconomie?
- A Ondernemings is doeltreffender as gevolg van mededinging; 'n onderneming is geneig om alles te doen wat nodig is om die koste te verlaag en 'n hoër verkope te behaal om wins te verhoog.
  - B Lone, produksievlakke, pryse en beleggings word deur die regering bepaal om sosiale en ekonomiese stabiliteit te handhaaf.
  - C Mededinging lei gewoonlik tot beter gehalte produkte vir verbruikers teen laer pryse, want ondernemings moet uitvind hoe om klante te lok.
  - D Met geld as die belangrikste motiverende faktor vir ondernemings en individue, wil hulle nuwe produkte en tegnologieë skep om hoër inkomste te genereer.

- 22.** Dis moeilik om 'n ware voorbeeld van 'n vryemarkekeonomie in die moderne wêreld te vind aangesien die regering:
- A** belasting hef.
  - B** ekonomiese aktiwiteite reguleer.
  - C** sowel 'n verbruiker as 'n produsent is.
  - D** in beheer van fiskale beleid is.
- 23.** Watter een van die volgende ekonomieë kan beskou word as die beste voorbeeld van 'n sentraal-beplande ekonomie?
- A** Suid-Afrika
  - B** Die Europese Unie
  - C** Noord-Korea
  - D** Algerië
- 24.** Wat dryf 'n sentraal-beplande ekonomie aan?
- A** Die wet van vraag en aanbod dryf produksie en arbeid.
  - B** Prysvoere en prysplafonne soos aangepas deur die regering.
  - C** Die regering het 'n raamwerk vasgestel met betrekking tot inkomste, uitgawes en produksie.
  - D** Morele oortuiging eerder as winsmotief dryf produksie.
- 25.** Die onderskeid tussen 'n gemengde ekonomie en 'n sentraal-beplande ekonomie is hoofsaaklik gesetel in:
- A** vraag en aanbod.
  - B** privaatbesit van grond.
  - C** regulasies ten opsigte van produksie.
  - D** geen of minimum belasting.

DIE EKONOMIESE STRUKTUUR VAN SUID-AFRIKA

- 26.** Verskeie ontwikkelende lande se ekonomieë kan beskryf word as dualisties van aard. Dit beteken dat die ekonomie verdeel is in:
- A** 'n vervaardigingsektor wat fokus op plaaslike markte en 'n arbeidsintensiewe primêre sektor wat fokus op bestaansboerdery.
  - B** 'n mikro-ekonomie wat fokus op individuele deelnemers aan die ekonomie en 'n makro-ekonomie wat fokus op ekonomiese groothede.
  - C** twee sektore wat onderskei word op grond van winsmotief en produktiwiteitsvlakke.
  - D** twee sektore waar verdeling op grond van geskoolde en ongeskoolde arbeid berus.
- 27.** Margaret Bonolo plant genoeg mielies vir haar gesin se gebruik. Watter een van die volgende beskryf nie haar situasie nie?
- A** Bestaansproduksie.
  - B** Winsaansporing.
  - C** Geleentheid vir handel.
  - D** Lae inkome elasticiteit van vraag.

28. 'n Suid-Afrikaanse farmaseutiese maatskappy het 'n geneesmiddel vir Covid-19 ontdek. Die raad besluit om die produksie van hierdie middel te verdubbel en die uitvoer daarvan te verhoog. Wat is die mees waarskynlike rede vir hierdie besluit?
- A Om meer produktief te wees en die aanbod te verhoog.
  - B Om meer entrepreneursvergoeding te verdien.
  - C Om die vraag na hierdie produkte te verminder.
  - D Om die sosiale welstand van die gemeenskap te bevorder.
29. Honderdduisende goed-betalende vervaardigingswerkgeleenthede het die afgelope drie dekades verlore gegaan toe produksiewerkgeleenthede na goedkoper gebiede in China en elders migreer het. Hierdie afname in die aantal werkgeleenthede staan bekend as _____ werkloosheid.
- A strukturele
  - B seisoenale
  - C sikliese
  - D afgeleide
30. Watter een van die volgende werkers vind u in die sekondêre sektor?

